

Õiguskantsleri Kantselei

Igor Hopp
juhatuse liige
Erakond Koos
info@eekoos.ee

Teie 21.05.2025 nr

Meie 28.05.2025 nr 14-3/251111/2503859

Lugupeetud juhatuse liige

Palusite õiguskantsleril analüüsida karistusseadustiku § 151¹ vastavust põhiseadusele. Samuti palusite anda hinnang politsei tegevusele selle sätte rakendamisel.

Eesti karistusõiguses eristatakse kuritegusid ja väärtegusid. [Karistusseadustikus](#) (KarS) on sätestatud kõik kuriteod (vt § 3; KarS 2.osa Eriosa). Väärteod võivad olla sätestatud nii karistusseadustikus kui ka muudes seadustes. Kuritegusid ja väärtegusid eristatakse karistuse järgi. Väärteo eest on põhikaristusena ettenähtud rahaträhv ja arest, kuriteo eest rahaline karistus või vangistus (vt KarS § 3 lõiked 3 ja 4).

KarS §-s 151¹ sätestatud süüteo puhul on tegu väärteoga (karistus on rahaträhv või arest).

KarS § 151¹ põhiseaduspärasust on käsitletud õiguskantsleri 09.10.2024 seisukohas (nr 6-1/241462/2405771, p 1). Leiate selle seisukoha õiguskantsleri [veebilehelt](#).

Väärtegude kohtuvälise menetluse ja kohtumenetluse kord on sätestatud [väärteomenetluse seadustikus](#)¹ (VTMS).

VTMS §-s 19 on sätestatud menetlusluse isiku (isik, kelle suhtes on alustatud väärteomenetlust) õigused ja kohustused. Nii on tal õigus kaitsja abile, anda ütlusi, esitada tõendeid ja taotlusi, vaidlustada kohtuvälise menetleja (nt politsei) või kohtu menetlustoiming või lahend seaduses sätestatud korras. Seega, kui politsei on isiku suhtes alustanud väärteomenetluse, on isikul võimalus ennast kaitsta nii nagu seadus ette näeb. Seadus ei luba õiguskantsleril sekkuda süüteo- ja kohtumenetlusse ega anda hinnanguid kohtuvälise menetleja ja kohtu lahenditele.

Loodetavasti on selgitustest abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristel Lekko
õigusteenistuse juhataja-õiguskantsleri nõunik
õiguskantsleri volitusel

Kristel Lekko 693 8443, Kristel.Lekko@oiguskantsler.ee

¹ Kuritegude kohtuvälise menetluse ja kohtumenetluse kord on sätestatud [kriminaalmenetluse seadustikus](#). [Haldusmenetluse seadus](#) kohaldub haldusorgani tegevusele määrase või haldusakti andmisel, toimingu sooritamisel või halduslepingu sõlmimisel.